

RIEC

Noord-Nederland

Jaarverslag 2024

Samen slimmer tegen
ondermijnende criminaliteit

Inhoud

1. Voorwoord	4
2. Het RIEC Noord-Nederland	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Uitvoeringskracht partners	7
2.3 Bestuurlijk Ondersteuningsteam	10
2.4 Ondernijningsacademie	14
2.5 RIEC-bureau	16
3. Bestuurlijke focusthema's	19
3.1 Inleiding	19
3.2 Versterkingsprogramma	20
4. Convenantthema's en handhavingsknelpunten	28
5. Bestuurlijke aanpak	36
6. Bedrijfsvoering	40
6.1 Gegevensbescherming	40
6.2 Communicatie en evenementen	41
6.3 Huisvesting	43
7. Financiële verantwoording	44
7.1 Inleiding	44
7.2 Structurele algemene RIEC-middelen	44
7.3 Versterkingsgelden 2022 e.v.	46
7.4 Overige geldstromen aanjager Cyber	47
Bijlagen	48

Terugblik 2024, vooruitblik 2025

Het was een bewogen jaar, 2024! Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft voor de jaren 2025-2028 financiële middelen ter beschikking gesteld. Het RIEC Noord-Nederland heeft een meerjarenplan opgesteld waarin wordt aangegeven hoe we de aanpak van ondermijning samen willen gaan aanpakken. Daarnaast is de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (Wgs) na lange tijd aangenomen en op 1 maart 2025 in werking getreden. Deze wet biedt een juridische basis voor de verwerking van persoonsgegevens door samenwerkingsverbanden, waaronder het RIEC.

Binnen RIEC-verband willen de deelnemers via intensieve samenwerking, slimmer en sterker te kunnen optreden tegen ondermijnende criminaliteit, om ondermijning van onze maatschappij en rechtsstaat te voorkomen. Die samenwerking krijgt onder andere gestalte door het vormen van een gezamenlijk beeld van ondermijning in onze regio. En via het opzetten en onderling afstemmen van interventies. Samen zetten we in op het vergroten van kennis, weerbaarheid en bewustwording. Ondersteund door het RIEC-bureau.

In dit jaarverslag het resultaat van deze samenwerking in 2024. Er wordt teruggeblikt op wat er het afgelopen jaar is gebeurd én is gedaan als het gaat om de (integrale) aanpak van ondermijning in de regio. Alvast een aantal resultaten:

- Het Bestuurlijk Ondersteuningsteam (BOT) heeft 86 opdrachten opgepakt, 44 keer ondersteuning geboden bij bestuurlijke controles en 48 enkele- en meerdaagse trainingen gegeven.
- Meer dan driekwart van de BOA's en toezichthouders van alle noordelijke gemeenten heeft inmiddels de theorie- en praktijktraining van het BOT gevolgd;
- De oprichting van een bestuurlijk overleg Havens Noord en een Platform Ondermijning Kleine Zeehavens;

- Verdere uitrol van de aanpak 'Samen sterk voor een veilig buitengebied' in de regio;
- Learning community van meer dan 100 professionals binnen het jeugddomein, die is ontstaan door het opzetten van de focustafels jonge aanwas;
- Organisatie van in totaal ruim 100 verschillende evenementen, bewustwordingssessies en werksessies;
- Uitstroom in het werkveld van de eerste lichting trainees van de Ondermijningsacademie;
- Behandeling van 59 RIEC-casussen en advies en ondersteuning in 109 Bibob-dossiers.
- Oplevering van 78 interventieadviezen en een totaalbedrag van € 788.000 aan afgepakte gelden.

De aanpak van ondermijning in de regio Noord-Nederland is in een stroomversnelling is gekomen. Mede dankzij de toekenning van structurele middelen door het ministerie van Justitie en Veiligheid voor het RIEC-bureau en de regionale versterking in de afgelopen jaren. In alle noordelijke provincies wordt samengewerkt via gezamenlijke normen of aanpakken: de Friese norm, de Drentse Aanpak Ondermijning en de Regionale aanpak ondermijning Groningen. De samenwerking tussen het RIEC en de bovengemeentelijke aanpak is verder vormgegeven.

Het RIEC-bureau heeft ook een verandering doorgeemaakt. Door het vertrek van de manager ondermijning is er voor een ander sturingsmodel gekozen. Het hoofd en drie teamleiders geven samen sturing aan vier teams richting integrale resultaten van het samenwerkingsverband.

Zoals u leest is er, met dank aan alle betrokken, gemotiveerde en enthousiaste medewerkers enorm veel werk verzet. Ik ben er van overtuigd dat het werk de komende jaren met diezelfde energie en betrokkenheid wordt voortgezet.

Hoogachtend,

Namens de stuurgroep RIEC Noord-Nederland,

M.L.J. Out

Voorzitter stuurgroep RIEC Noord-Nederland

2. Het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) Noord-Nederland

2.1 Inleiding

Met de komst van extra structurele financiering van de RIEC's in 2022 is een nieuwe fase aangebroken. Dit was aanleiding om te kijken naar de positionering van het RIEC. Daaruit volgde een herijkte visie: wij zijn het netwerk dat informatiedeling mogelijk maakt, kennis en expertise ontwikkelt en deelt, criminele patronen signaleert en integrale acties versterkt. Lokaal en regionaal geworteld, landelijk verbonden. Zo strijden wij gezamenlijk voor een weerbare overheid en een veilige samenleving. **“Samen slimmer tegen ondermijnende criminaliteit!”**

De integrale aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit door het RIEC-samenwerkingsverband in Noord-Nederland richt zich op:

Versterken Informatiepositie

Het maken van een gedegen analyse van wat er gebeurt in Noord-Nederland en wie welke rol kan vervullen in het wegnemen van gelegenheden en bestrijden van lokale problematiek;

Vergroten bewustwording en weerbaarheid

Het bewust maken van bestuur, bedrijven en burgers van kwetsbaarheden voor ondermijnende criminaliteit en van mogelijkheden deze weg te nemen. Hieronder valt ook het versterken van de samenwerking tussen partners en private partijen op het gebied van de aanpak van ondermijning;

Advies en ondersteuning

Het beschikbaar stellen van kennis en capaciteit aan die partners (gemeenten) die dat nodig hebben.

2. Het RIEC Noord-Nederland

2.2 Uitvoeringskracht partners

Om de samenwerking te laten slagen, wordt door alle partners inzet gepleegd. Om betrouwbare partners te kunnen zijn en de gedeelde ambities ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren is binnen de deelnemende organisaties structurele geormerkte capaciteit nodig. Deze wordt gerealiseerd met de extra structurele middelen voor regionale versterking van de aanpak van ondermijning.

In 2024 zijn deze middelen benut voor de aanstelling van:

een liaison bij de politie die verbindingen legt en onderhoudt, zowel binnen de politieorganisatie als met partners in het samenwerkingsverband. De liaison heeft zich gericht op mogelijke verbeterpunten van het proces van signaal tot interventie binnen de politie – RIEC-lijn en de samenwerking onder andere binnen de drie Districtelijke Integrale Oermijningsoverleggen (DIO's). De liaison fungeerde eveneens als coach voor de DIO's. Daarnaast is gekeken naar de inbreng van casuïstiek van de politie in het DIO. Geconcludeerd is dat het basisproces, waarbij signalen worden opgewerkt naar een rapportage of een interventie, bijstelling behoeft. De geactualiseerde werkwijze 'voeren van casusoverleg' die in 2025 wordt geïmplementeerd, vraagt om een meer actieve houding binnen de procedure en het mogelijk meer wegen op urgentie van het aangebrachte signaal. Vanuit verschillende teams worden al wel mooie producten en integrale samenwerking geleverd (denk aan Hit team Groningen, MICA team Friesland). Er is echter nog steeds winst te behalen. Dit zal het komende jaar de aandacht krijgen. De opdracht van de liaison wordt vanaf 2025 in aangepaste vorm voortgezet, waarbij opvolging wordt gegeven aan wat in 2024 door de liaison is opgehaald.

twee beleidsmedewerkers RIEC bij het Openbaar Ministerie (OM) die zich volledig toeleggen op werkzaamheden vanuit het OM binnen het samenwerkingsverband, zoals deelname aan Regieteam, participatie in de DIO's en participatie in de Integrale Programmateams (IPT's).

twee analisten RIEC bij de Belastingdienst die onder meer zijn ingezet in de DIO's en op verschillende RIEC-projecten;

twee projectleiders ter ondersteuning van de integrale aanpak in de havens van Harlingen en de Groninger zeehavens. De projectleiders faciliteren de integrale samenwerking, jagen deze aan en leggen de verbinding tussen de verschillende partners. De projectleiders zijn aangesteld bij de havengemeenten. In hoofdstuk 3 van dit jaarverslag wordt ingegaan op de resultaten van de aanpak binnen de Noordelijke zeehavens. De twee projectleiders hebben bijgedragen aan het bereiken van deze resultaten en spelen een rol in de borging.

in de media:

12 december 2024, RTV Noord

**Politie houdt zeven drugsdealers aan
in Nieuwstad, onderdeel van nieuwe
aanpak centrum**

10 november 2024, Dagblad van het Noorden

**Gemeente Westerkwartier informeert inwoners over
strijd tegen georganiseerde criminaliteit**

18 oktober 2024, Wâldnet

**Hennepkwekerij
ontdekt tijdens
grote controle**

11 september 2024, Omrop Fryslân

**Douane treft geheime
ruimte voor mogelijke
drugsproductie aan in
garagebox Drachten**

26 maart 2024, RTV Noord

**Twee mogelijk illegale
medewerkers ontdekt bij
controle massagesalons**

22 april 2024, RTV Noord

**Groningse handhavers
willen meer
samenwerken met
Duitsland tegen
ondermijnende
criminaliteit**

9 oktober 2024, Leeuwarder Courant

**250 bordjes tegen
boeven op het
platteland**

15 maart 2024, Provincie Drenthe

**Drenthe slaat de
handen ineen in
de aanpak van
ondermijnende
criminaliteit**

2. Het RIEC Noord-Nederland

2.3 Bestuurlijk Ondersteuningsteam (BOT)

Het BOT biedt expertise aan en is breed inzetbaar voor gemeenten en provincies in Noord-Nederland. Enerzijds om te ondersteunen en te adviseren bij het op orde krijgen van het ‘basisniveau’ in de aanpak van ondermijning. Anderzijds om hulp te bieden in de concrete uitvoering.

Het BOT is sinds de zomer 2024 volledig operationeel.

In eerste instantie was er ook een coördinator binnen het BOT ingetekend. De functie is vanwege de organisatieontwikkeling binnen het RIEC Noord-Nederland eind 2024 komen te vervallen. De coördinerende taken worden sindsdien uitgevoerd door de Teamleider Weerbaarheid en Uitvoering.

Bestuurlijke ondersteuning

Sinds de start van het BOT zijn tot dusver 86 opdrachten opgepakt, is er 44 keer ondersteuning geboden bij – hoofdzakelijk - bestuurlijke controles en zijn er 48 enkele- en meerdaagse trainingen (+/- 300 toezichthouders / boa's getraind) gegeven. Er is ondersteuning geboden aan individuele gemeenten en provincies evenals - doorlopende ondersteuning - aan de provinciale samenwerkingen in Groningen, Friesland en Drenthe en de daaraan gekoppelde werkgroepen (onder andere door de financiering van de drie projectleiders die de norm/ aanpakken aanjagen). Deze ondersteuning is zeer divers van aard geweest. Voorbeelden zijn het opstellen van een plan van aanpak ondermijning, adviesaanvragen met betrekking tot integrale controles, opzetten van een lokaal informatieoverleg en het beoordelen van een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) op ondermijningsproof zijn. We zien in de provincies dat

de samenwerking tussen gemeenten, provincie en waterschappen, in het kader van de provinciale aanpak of norm (Friese Norm, Groninger aanpak en Drentse aanpak ondermijning), sterk is toegenomen. Er is ondersteuning geboden bij zowel het opstellen en vormgeven van de aanpak / norm, als de uitvoering daarvan. Ook is er inzet gepleegd bij andere gemeente-overstijgende projecten, zoals de Regiodeal Noordwest-Fryslân en een regionaal beleidskader prostitutie in Fryslân.

De samenwerking tussen gemeenten, provincie en waterschappen, in het kader van de provinciale aanpak of norm, is sterk toegenomen.

Operationele specialistische ondersteuning

De operationele specialistische ondersteuning vanuit het BOT behelst:

- **Training van buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en toezichthouders**
Theorie en praktijk op het gebied van bewustwording, operationele kennis, procedures, inzet van de juiste middelen en vaardigheden. En periodieke bijscholing, thematische-, actualiteiten en maatwerktrainingen. Meer dan driekwart van alle noordelijke gemeenten heeft inmiddels de theorie- en praktijktraining voor boa's en toezichthouders (+/- 300 personen) gevolgd. De overige gemeenten staan ingepland en zijn naar verwachting begin eerste kwartaal 2025 getraind. Vanuit andere RIEC's in het land wordt interesse getoond voor deze opzet, maar andersom wordt ook door het RIEC Noord-Nederland gekeken welke kennis en ervaring van elders meegenomen kan worden bij de doorontwikkeling.
- **Ondersteunen bij controles**
Advies en ondersteuning bij de voorbereiding en uitvoering van (integrale) controles, inclusief het opstellen van een draaiboek en inzetplan.
- **Expertise leveren bij controles, fungeren als vraagbaak / expert, opzetten interventieteams en aanleveren van formats en contacten**
 - Expertise/ kennis leveren/ overdragen bij opzetten interventieteams;
 - Het leveren van ad hoc en maatwerkadvies en expertise op aanvraag;
 - Organiseren van kennissessies waarin wordt ingegaan op het opzetten van integrale controles en specifiek het betrekken van mogelijke partners daarbij.

Meer dan driekwart van alle noordelijke gemeenten heeft inmiddels de theorie- en praktijktraining voor boa's en toezichthouders gevolgd.

Training boa's (integrale) controles

Vrijwel alle gemeentelijke boa's in Noord-Nederland zijn in 2024 getraind door het RIEC. De boa's hebben een meerdaagse theorie- en praktijktraining gevolgd in het herkennen van ondermijning waarbij het aspect veilig werken als integrale beroepsvaardigheid aan bod kwam. Daarnaast is er meermaals ondersteund bij (integrale) controles, waaronder in Smallingerland. Op 10 september 2024 troffen de controleurs bij een garageboxencontrole in een pand illegaal vuurwerk en 9mm patronen aan. In de andere box bleek een verborgen ruimte te zijn, hier troffen zij chemicaliën en andere zaken aan die gebruikt kunnen worden voor drugsproductie of voor het maken van explosieven. Ook lag er een handleiding voor het bewerken van vuurwapens. Hierbij viel men terug op onder andere de expertise vanuit het RIEC Noord-Nederland op het gebied van verborgen ruimtes.

De ontdekking van verborgen ruimten zoals deze, toont aan hoe criminele netwerken steeds inventiever worden in het verbergen van illegale/ ondermijnende activiteiten. Het wetsvoorstel Ondermijning II, dat het strafbaar maakt om een verborgen ruimte in te bouwen in een vervoermiddel, is daarom ook een belangrijke stap in het tegengaan van dit soort praktijken. Criminelen maken steeds vaker gebruik van voertuigen met verborgen ruimten om onder andere geld, drugs en wapens te vervoeren. Dit blijkt uit indicatieve cijfers van politie, KMar en Douane. Hierin is een stijging te zien van 600 voertuigen met een verborgen ruimte in 2020 tot bijna 1000 in 2024. Door het strafbaar stellen van het inbouwen van verborgen ruimten in vervoermiddelen, kan dit soort ondermijning worden opgespoord en aangepakt. De box is met spoed ontruimd en op last van de burgemeester voor drie maanden gesloten.

In Oldambt heeft het RIEC Noord-Nederland geholpen bij de controle en instap in een massagesalon / seksinrichting, waar sprake was van mensenhandel. De Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) en de operationeel specialist van het RIEC Noord-Nederland troffen de medewerkers verstopt in het keukenkastje aan.

<https://www.112drachten.nl/hoofdnieuws/garagebox-ontruimd-na-vondst-drugsmiddelen-op-het-helmhout-in-drachten>

<https://nos.nl/regio/groningen/artikel/545825-massagesalon-waar-prostituees-uit-de-keukenkastjes-rollen-is-terecht-gesloten>

Training mensenhandel

Juridische ondersteuning

De jurist binnen het BOT heeft de afgelopen periode ondersteuning geboden bij juridische handhavingskwesties en geadviseerd over specifieke juridische vragen. Het gaat hierbij ook om juridisch advies aan de bestuurlijk experts, mede in relatie tot de provinciale normen / aanpak.

Analyse en informatie

De analisten binnen het BOT zijn later in het jaar gestart en werken momenteel aan een onderzoeksopdracht in het kader van de Regiodeal Noardwest-Fryslân. Eerder is bijgedragen aan de weerbaarheidsscan van het Wetterskip. De analisten van het BOT hebben korte lijnen met de overige analisten binnen het RIEC-bureau. Zo versterken zij elkaar met expertise en ervaring. De ondersteuning die door de analisten wordt geboden, richt zich op het versterken van de informatiepositie van gemeenten en analyse van gegevens.

2. Het RIEC Noord-Nederland

2.4 Ondermijningsacademie

In 2023 is het RIEC Noord-Nederland gestart met de Ondermijningsacademie. Het traineeprogramma is bedoeld om net afgestudeerde hbo- en wo studenten een jaar lang kennis te laten maken met en te enthousiasmeren voor de gemeentelijke aanpak van ondermijning. Vanuit het RIEC-bureau krijgen de trainees intensieve en gerichte begeleiding, zodat zij versneld in het netwerk van de integrale samenwerking en het werkveld van ondermijning kunnen instromen. De eerste lichting van drie trainees is in september 2023 gestart. Alle drie trainees hebben tijdens dan wel aan het einde van hun traineeship een baan gekregen in het werkveld.

Door een vroegtijdige overstap van een trainee naar een gemeente was er (financiële) ruimte om in 2024, vier in plaats van drie trainees aan te nemen. Deze tweede lichting van trainees is wederom gestart in september. Ook zij zijn twee keer een half jaar werkzaam bij een gemeente in Noord-Nederland, onder andere de gemeente Leeuwarden, Opsterland, Smallingerland, Assen en Noardeast-Fryslân. Met uitzondering van een trainee die werkzaam is voor de Groninger aanpak ondermijning waarin alle gemeenten van de provincie Groningen vertegenwoordigd zijn.

Naast het traineeprogramma wordt jaarlijks samengewerkt met de opleiding Integrale Veiligheidskunde van NHL Stenden Hogeschool in zogenaamde atelieropdrachten, waarin een aantal groepen studenten een onderzoeksopdracht voor het RIEC uitvoeren. Daarnaast hebben in 2024 vier studenten hun afstudeeronderzoek bij het RIEC gedaan.

Deze inspanningen tezamen vallen onder de Ondermijningsacademie waarin op verschillende niveaus (bachelor en master) en type opleidingen (onder andere Integrale Veiligheidskunde, Sociologie, Rechten) de samenwerking wordt gezocht met en verbinding wordt gelegd tussen onderwijs en werkveld.

“De trainee heeft ons enorm geholpen.”

Gemeente Opsterland

“Ik ben normaal erg kritisch, maar ik vind het goed!”

Gemeente De Fryske Marren

“Een waardevol programma!”

Gemeente Opsterland

2. Het RIEC Noord-Nederland

2.5 RIEC-bureau

Eind 2024 heeft er binnen het RIEC-bureau een organisatorische wijziging plaatsgevonden (figuur 1). Naast het hoofd RIEC zijn er eind 2024 drie teamleiders aangesteld, omdat de manager ondermijning in december vertrok. Dit managementteam (MT) geeft gezamenlijk leiding aan het RIEC-bureau en sturing aan de resultaten voor het samenwerkingsverband.

De formatie van het RIEC-bureau bestond in 2024 uit:

-

9 projectleiders (waaronder een coördinator die eind 2024 teamleider is geworden) / bestuurlijk experts / accounthouders, waaronder een Bibob-expert en één coördinator.
-

11 analisten, waaronder één coördinator (eind 2024 is de coördinator teamleider geworden)
-

het MT (hoofd RIEC en manager ondermijning. Vanaf december heeft laatstgenoemde functie plaats gemaakt voor drie teamleidersfuncties) en staf bestaande uit: juridisch beleidsmedewerker, allround communicatiemedewerker, evenementenmedewerker, adviseur beleid & bedrijfsvoering, officemanager en een adviseur ICT en casuïstiek. In 2024 zijn daarnaast twee tijdelijke evenementenmedewerkers ingezet ter ondersteuning van de diverse evenementen en activiteiten op de versterkingsprogramma's en een tijdelijke communicatiemedewerker voor vormgeving en het ontwikkelen van communicatietools.

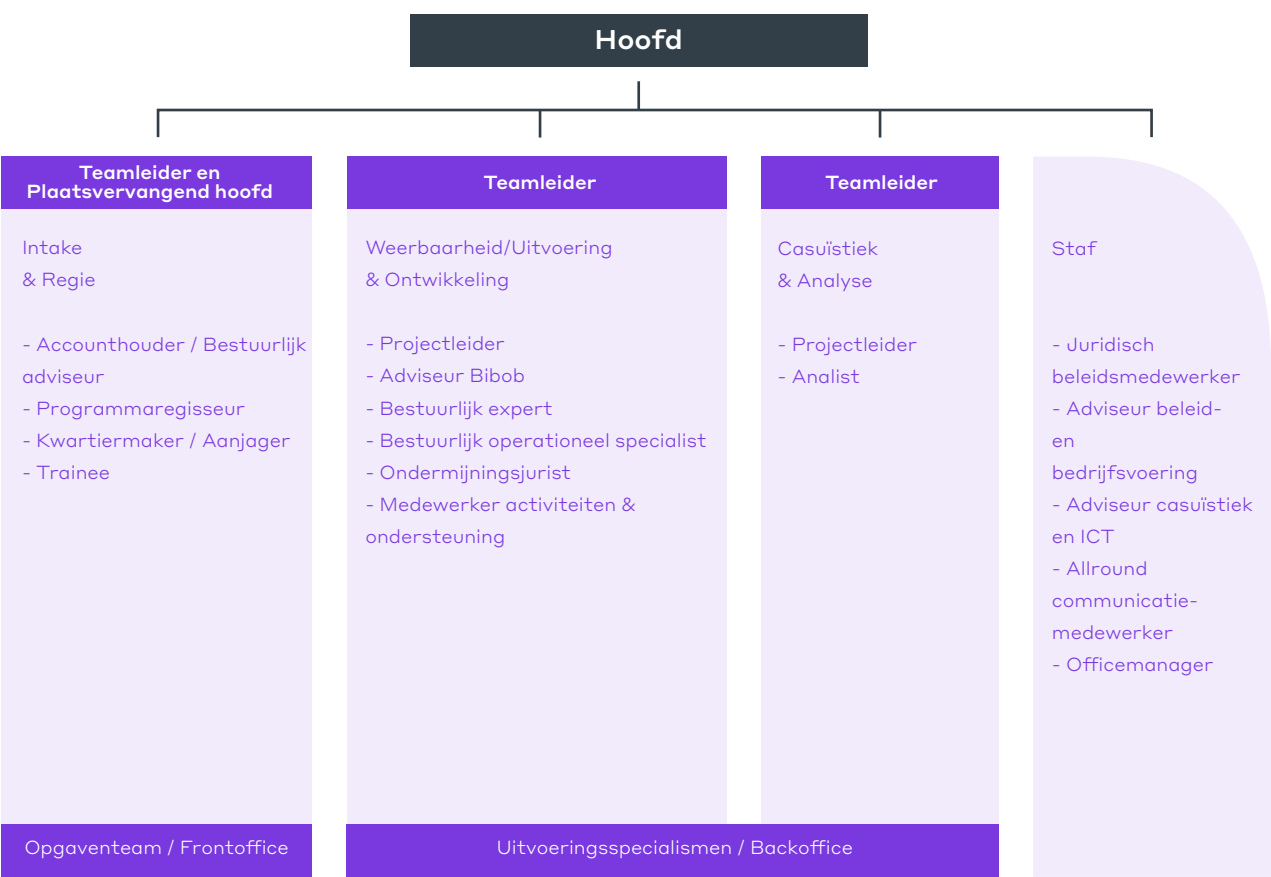
Vanuit de versterkingsmiddelen zijn de volgende functies aan het RIEC-bureau toegevoegd:

-

3 programmaregisseurs die zorgen voor integrale regie op het programma (Havens, Buitengebied, Jonge aanwas) waar zij verantwoordelijk voor zijn. waarin zij de integrale samenwerking aanjagen.
-

een kwartiermaker internationalisering voor het inventariseren en onderzoeken van de behoefte en mogelijkheden voor grensoverschrijdende samenwerking binnen de thema's Havens en Buitengebied. Met het beeindigen van de opdracht van de kwartiermaker is deze functie in juni 2024 komen te vervallen.

De aanjager cyber die is aangesteld ten behoeve van de werkgroep Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg (RBPO) is organisatorisch ondergebracht bij het RIEC-bureau. Dit vanwege de samenhang met de werkzaamheden van het RIEC Noord-Nederland op het thema en vanwege het feit dat door het RIEC-bureau wordt deelgenomen aan de werkgroep. De aanjager wordt gefinancierd vanuit middelen die door het RBPO verkregen zijn.

Figuur 1. Inrichting RIEC-bureau eind 2024

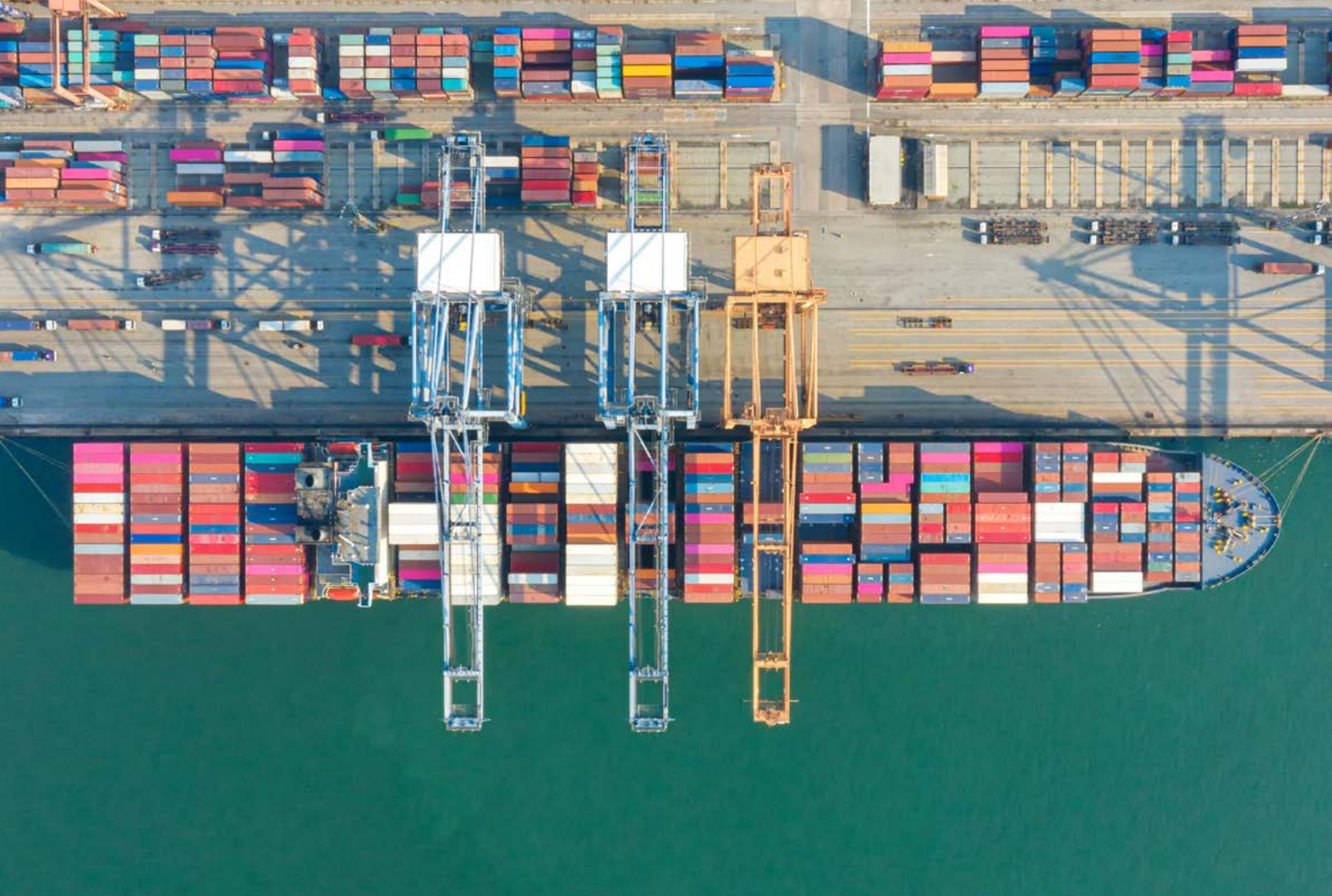
3. Bestuurlijke focusthema's

3.1 Inleiding

In 2024 heeft het RIEC Noord-Nederland van het ministerie van Justitie en Veiligheid middelen ontvangen voor de regionale versterking van de integrale aanpak van ondermijning. Deze middelen zijn overeenkomstig het regionale versterkingsplan 2022 e.v. onder andere benut voor de aanpak van de door de Stuurgroep vastgestelde bestuurlijke focusthema's. In het versterkingsplan is aangegeven wat het samenwerkingsverband op hoofdlijnen zou willen bereiken en wat nodig is om dit te realiseren. In het jaarplan 2024 is dit verder geconcretiseerd. In paragraaf 3.2 wordt beschreven welke activiteiten zijn verricht en met welk resultaat.

In september 2024 heeft de Stuurgroep RIEC voor het meerjarenbeleidsplan 2025–2028 een gewijzigde focus vastgesteld. Het laatste kwartaal van 2024 heeft vervolgens in het teken gestaan van de borging van de programma's havens en buitengebied en de kanteling van het programma jonge aanwas. Omdat enkele van de geplande activiteiten een langere doorlooptijd zouden hebben dan de looptijd van de programma's, zijn niet alle activiteiten uit het jaarplan gerealiseerd.

In juni 2024 heeft de kwartiermaker internationalisering zijn bevindingen opgeleverd aan de Stuurgroep en daarmee zijn opdracht afgerond. De Stuurgroep heeft besloten dat internationale samenwerking wordt voortgezet via de bestaande lijnen van de integrale samenwerking, via casuïstiek (via bestaande internationale lijnen van de ketenpartners) en binnen de focusonderwerpen waar het grensoverstijgende problematiek, locaties of doelgroepen betreft.

3. Bestuurlijke focusthema's

3.2 Versterkingsprogramma

In de periode 2022–2024 is ingezet op het voorkomen, verstoren en stoppen van criminele processen in de havengebieden in Noord-Nederland door middel van een integrale aanpak die gericht is op drie pijlers: informatiepositie, weerbaarheid en slagkracht. Het programma heeft zich gericht op zeehavens met een internationale verbinding, al dan niet met aangrenzende jachthavens en IJsselmeerhavens. Ook is gekeken naar de Ems die een belangrijke schakel vormt tussen Nederland en Duitsland en wat zich afspeelt op of rondom de Waddenzee. De integrale activiteiten rondom de luchthaven Groningen Airport Eelde (GAE) zijn geïntensiveerd. In dit kader is ook de verbinding gelegd met Royal Flora Holland (vestiging in Eelde). Bij de aanpak is nauw samengewerkt tussen onder andere gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, Koninklijke Marechaussee (KMar) en Douane. De volgende resultaten zijn behaald:

Informatiepositie

De versterking van de informatiepositie is geen afgebakende activiteit, maar is een doorlopend proces van verkrijgen en verrijking van informatie. Als basis dienen gebiedsscans. Door middel van bijvoorbeeld integrale controles kan de basisinformatie weer verder worden verrijkt. Inmiddels is een gebiedsscan gemaakt van alle noordelijke zeehavens. Er zijn zes integrale controles uitgevoerd, waaronder drie integrale controles op de luchthaven GAE, waarmee niet alleen de informatiepositie is vergroot, maar ook de samenwerking verder is verstrekt. Tenslotte is, onder leiding van de Douane, de eerste fase gerealiseerd van het informatieknooppunt Noordelijk Kust- en Waddengebied.

Bewustwording en weerbaarheid

Bewustwording en weerbaarheid is binnen de aanpak van het focusthema havens, gesplitst in bewustwording en fysieke weerbaarheid. In het versterkingsplan 2022 e.v. is aangegeven dat een investering nodig is op bewustwording en weerbaarheid van specifieke doelgroepen. Er zijn twee bijeenkomsten georganiseerd waar het RIEC een bijdrage aan heeft geleverd. Een bijeenkomst voor medewerkers van de Eemshaven in samenwerking met de KMar en het Platvorm Veilig Ondernemen (PVO) en een bijeenkomst voor medewerkers van de haven van Harlingen. Het effectueren van fysieke maatregelen heeft daarnaast prioriteit gekregen, vanwege het open karakter van de zeehavens in de regio. In dat kader is ondersteuning geboden bij het project 'uitbreiding cameranetwerk haven Harlingen'.

19 december 2024, Omrop Fryslân

Haven Harlingen krijgt slimme camera's en strengere beveiliging: "Het is een kwestie van moeten"

Advies en ondersteuning

Naast het vergroten van uitvoeringscapaciteit bij de havengemeenten door de financiering en ondersteuning van twee projectleiders, zijn de activiteiten vooral gericht geweest op het creëren van bestuurlijke en ambtelijke platforms die zich uitsluitend met havenproblematiek bezighouden. Er is een bestuurlijk overleg Havens Noord opgericht en een Platform Ondernijning Kleine Zeehavens (met medewerking van de gemeente Den Haag en ondersteuning door zowel RIEC Noord-Nederland als RIEC Den Haag). Omdat de noordelijke zeehavens niet mee zijn genomen in de landelijke mainport aanpak wordt op bestuurlijk vlak hiermee ook een lobby richting Den Haag nagestreefd die de aandacht op het noorden structureel verstevigt en borgt. Vanuit het platform is eind november 2024 een brief gestuurd naar de Tweede Kamer met het verzoek om steun om de samenwerking van kleine zeehavens op te nemen in de mainport aanpak en samen te onderzoeken wat nodig is om de havens weerbaar te maken. Dit heeft geleid tot de motie Bikker, waarvan bij het schrijven van dit jaarverslag bekend is, dat deze is aangenomen. Ten slotte is een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het programmaplan Veilige en weerbare noordelijke zeehavens en kustgebied.

Buitengebied

De intensivering die vanaf 2019 heeft plaatsgevonden als het gaat om de aanpak van ondermijning (met name drugscriminaliteit) in het buitengebied is in de periode 2022–2024 voortgezet. Doel van de aanpak was om het buitengebied te vrijwaren van ondermijnende criminaliteit en het creëren van een vitaal, leefbaar en veilig buitengebied. Het creëren van bewustwording en het weerbaar maken van bedrijven en burgers was een wezenlijk onderdeel van de aanpak. Het RIEC Noord-Nederland heeft gezorgd voor overzicht en samenhang in en tussen de projecten en aanpakken die versnipperd bestaan en ingezet op intensievere samenwerking en kennisdeling tussen relevante partners. Het buitengebied is verder ingekleurd en risicolocaties zijn (verder) in beeld gebracht. Het RIEC Noord-Nederland heeft betrokken partners geadviseerd en ondersteund bij hun aanpak buitengebied. De volgende doelen zijn gerealiseerd:

Informatiepositie

Er zijn verschillende informatieproducten opgeleverd waardoor partners (met name gemeenten en politie) meer zicht gekregen op wat er in het buitengebied gebeurt en waar zich risicolocaties bevinden. Op basis daarvan kunnen zij hun aanpak en beleid beter kunnen inrichten. Er is een beter 'overall' zicht op het buitengebied ontstaan, waardoor de aanpak meer in samenhang kan worden vormgegeven. Ook zijn er tools aangereikt die door partners ingezet kunnen worden om juist op de anonieme plaatsen zicht te houden op wat zich daar afspeelt.

In 2024 zijn 15 Interactieve kaarten opgeleverd. Deze kaart stellen gebruikers in staat om diverse relevante kaartlagen 'aan' en 'uit' te zetten, wat bijdraagt aan de leesbaarheid en het gebruiksgemak.

In 2023 is gestart met de pilot rioolwateronderzoek. Het onderzoek heeft inzichten gegeven maar geen signalen van ondermijnende criminaliteit (specifiek drugscriminaliteit). Daarnaast is een relevant netwerk opgebouwd van instanties die betrokken zijn bij het thema in het bijzonder het Wetterskip

Fryslân, het van Hall Instituut en het IMD. Het afgelopen jaar zijn de eerste stappen gezet in het ontwikkelen van een chemisch-analytische methode om ruim 100 drugschemicaliën in het rioolwater aan te treffen. De methode zal in 2025 verder worden geëvalueerd.

Bewustwording en weerbaarheid

De campagne 'De boer op' is uitgerold binnen 23 Noord-Nederlandse gemeenten. In 2024 zijn in het kader van de aanpak 'Samen sterk voor een veilig buitengebied' vier bijeenkomsten georganiseerd voor agrariërs. Daarnaast zijn bewustwordingssessies georganiseerd voor betrokkenen in het buitengebied / bedrijventerreinen waarbij verschillende weerbaarheidsproducten zijn ingezet zoals de Ondermijningscontainer, geurkaarten, presentaties met beeldmateriaal van drugslocaties, folders RIEC (signalen, Niet onder mijn neus), politie (veilig verhuren schuren) en Meld Misdaad Anoniem. Er is een vertrouwenspersoon aangesteld bij LTO Noord als schakelpunt tussen agrariërs en de overheidspartners. Deze activiteiten hebben bijgedragen aan het doel om meer bewustwording te creëren, bedrijven en burgers weerbaar te maken en de meldingsbereidheid te vergroten.

Erfbezoeken om met agrariërs in gesprek te gaan over de gevaren en risico's van georganiseerde criminaliteit

Advies en ondersteuning

In het kader van het ondersteunen en adviseren van de partners bij een gebiedsgerichte aanpak in het buitengebied, is intensief samengewerkt met PVO en onder andere een gezamenlijke visie opgesteld over de samenwerking. De regio Noord-Nederland is landelijk beter aangesloten (via provincies in de Landelijke kenniskring Buitengebied en portefeuillehouderschap hoofd RIEC Noord-Nederland). Er wordt ondersteuning verleend bij de aanpak van ondermijning op vakantieparken. Voortdurend is overzicht en samenhang gecreëerd van alle versnipperde projecten en aanpakken en het intensiveren van de samenwerking en kennisdeling met relevante partners.

Jonge aanwas

Als het gaat om jonge aanwas is het doel te voorkomen dat jongeren in de drugscriminaliteit terecht komen. Dit is een essentieel onderdeel van de aanpak binnen het thema drugscriminaliteit. Het doel van de aanpak binnen dit thema in Noord-Nederland, is het in brede zin weerbaar maken van de samenleving tegen drugscriminaliteit, waarbij de focus ligt op het weerbaar maken van jongeren. Daardoor wordt voorkomen dat zij afglijden naar de (ondermijnende) criminaliteit. Er is steeds meer verbinding tussen jeugd en de digitale wereld, wat betekent dat in de praktijk cyber- of online criminaliteit steeds vaker onderdeel uitmaakt van de jeugdaanpak en vice versa. Daarom is in 2024 in het kader van de totstandkoming van het meerjarenbeleidsplan verkend waar deze onderwerpen samen kunnen komen.

Informatiepositie

Er is ingezet op het versterken van de informatiepositie met als doel zicht te krijgen op de problematiek en het ontwikkelen van handelingsperspectief. De volgende onderzoeken, die in 2023 / 2024 zijn opgeleverd, hebben een bijdrage geleverd aan het versterken van de informatiepositie en het bieden van handelingsperspectief:

[Het \(boven\)lokale netwerk in Paddepoel ontleed \(Bureau Beke\)](#) heeft als onderlegger gediend voor de aanpak binnen Preventie met Gezag Groningen.

Ten behoeve van Preventie met Gezag Leeuwarden, is onderzoek gedaan naar het fenomeen criminele families. Het kwalitatieve onderzoek heeft bijgedragen aan de kennis over criminele families in de gemeente Leeuwarden voor een beter begrip van hun diversiteit, omvang en activiteiten. Dit kan leiden tot een meer gerichte aanpak. Op basis van het onderzoek kan worden gesteld dat de criminele activiteiten van de 'criminele families' in de gemeente Leeuwarden dusdanig divers zijn, dat maatwerk vereist is voor een effectieve aanpak. De gemeente Leeuwarden neemt binnen Preventie met Gezag deel aan de leergang Criminele families. De bevindingen uit het onderzoek worden ingebracht in de leergang ten behoeve van de ontwikkeling van een maatwerkaanpak.

Ten slotte is onder de paraplu van de Ondermijningsacademie een afstudeerscriptie geschreven over de (mogelijke) verharding van jeugdcriminaliteit in Noord-Nederland.

Aan enkele onderzoeken wordt nog gewerkt:

- Cybercriminele jeugdnetswerken
- Fenomeenonderzoek jonge aanwas
- Onderzoek onder scholen in Noord en Midden-Drenthe in hoeverre op scholen signalen zijn van verschillende vormen van ondermijnende criminaliteit en hoe scholen geholpen kunnen worden bij de (mogelijke) aanpak hiervan. Dit betreft alle scholen voor voortgezet onderwijs, Middelbaar Beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en Voorgezet Speciaal Onderwijs in de gemeente Assen, AA en Hunze, Tynaarlo, Midden-Drenthe en Noordenveld.

Bewustwording en weerbaarheid

De afgelopen jaren is flink geïnvesteerd in het netwerk van professionals die werkzaam zijn binnen het jeugddomein. Zo is er een focustafel opgezet waardoor een *learning community* is ontstaan van meer dan 100 professionals met verschillende achtergronden binnen het jeugddomein. Het verbinden en versterken van de keten staat hierbij centraal en kennisdeling komt standaard aan bod. De leerlijn 'Weerbare jeugd' maakt onderdeel uit van deze pijler en bevat de volgende onderdelen:

#Alertprogramma 2022-2024

- Er is een netwerk opgezet met trainers die het #Alertprogramma binnen het onderwijs aan kunnen bieden;
- Er is in 2022 een video ontwikkeld voor meer bekendheid met en verspreiding van het programma binnen het netwerk;
- Er is ingezet op maximaal bereik van docenten in de regio Friesland, als pilot, door een doelgerichte online campagne, waardoor de aanvragen voor wat betreft bewustwordingssessies binnen deze regio zijn gestegen;
- De samenwerking met het programma #Alertprogramma is in juni 2024 beëindigd, vanwege het feit dat het programma ondergebracht is onder Halt Nederland en er geen gebruik meer gemaakt kon worden van de opgeleide trainers binnen de regio Noord-Nederland.

In 2024 zijn in totaal 1.665 leerlingen, ouders, docenten en professionals bereikt.

Jonge Criminele Aanwas 2024

- Er is nieuw voorlichtingsmateriaal 'Jonge criminele aanwas' ontwikkeld. Presentaties, flyers en posters met meer aandacht voor online;
- Ook is er een video opgenomen met een ervaringsdeskundige die zijn verhaal deelt over hoe hij als jongere in de drugshandel terecht is gekomen;
- Daarnaast is er een verschuiving van de doelgroep voor de bewustwordingssessies: het RIEC Noord-Nederland geeft zelf geen voorlichting meer aan jongeren. Deze doelgroep is simpelweg te omvangrijk. Voortaan richt het RIEC Noord-Nederland zich op docenten en andere professionals,

die met of voor jongeren werken. Tevens wordt ouderbetrokkenheid gestimuleerd. Verder worden handvaten (zoals voorlichting, e-learnings, flyers en lespakketten) om jeugd en jongeren bewust te maken van en weerbaar tegen mogelijke criminele praktijken. Hiervoor is onder andere een signalen- en gespreksrichtlijnenkaart ontwikkeld, zoals een voor onderwijsmedewerkers en jongerenwerkers.

Escaperoom 'Foute Centen'

De Escaperoom 'Foute Centen' is ontwikkeld en wordt veel ingezet als bewustwordingstool bij jongeren maar ook bij professionals. Professionals kunnen vervolgens zelf de Escaperoom begeleiden en bij hun eigen leerlingen en cliënten de bewustwording vergroten.

Sfeerbeeld escaperoom 'Foute Centen'

“Erg leuk en waardevol om jullie escaperoom in te zetten in de klassen en de thema’s te bespreken.”

Voorlichting Halt

Voorlichting Halt 'De kosten van het snelle geld': jongeren leren wat er schuilgaat achter ondermijnende criminaliteit. De afgelopen drie jaar is deze voorlichting 223 keer door Halt-medewerkers gegeven op verschillende middelbare scholen in Noord-Nederland. Hierbij zijn ongeveer 5000 leerlingen bereikt. De voorlichting is gefinancierd door het RIEC.

Film ZICHT

De korte film ZICHT neemt je mee in het verhaal van jongeren die openhartig vertellen over hun leven aan de duistere kant van de maatschappij. Hun wereld wordt zichtbaar en biedt de kans om te leren en het gesprek aan te gaan op diverse niveaus. Deze film is onder andere ingezet als onderdeel van bewustwordingssessies, en door jongerenwerk als onderdeel op een thema-avond.

Focustafel jonge aanwas

In september 2024 heeft het RIEC Noord-Nederland professionals bijgepraat die met of voor jongeren werken over verschillende thema's omtrent jongeren en criminaliteit. Meer dan 100 professionals meldden zich voor de focustafel aan, wat aantoont dat het thema echt leeft.

Tijdens de focustafel presenteerde het RIEC Noord-Nederland een groeiend probleem: online criminaliteit onder jongeren. Ook sprak Dr. A.M. Smits over het puberbrein.

“Wat ik meeneem is dat voortaan ‘online zicht’ op agenda van jeugd overleggen moet staan. Oftewel online als vast onderdeel van jongerenwerk en politiewerk.” - Politie

Professionals die met of voor jongeren werken tijdens de focustafel jonge aanwas

Advies en ondersteuning

Onder de pijler 'advies en ondersteuning' is met name inzet gepleegd op de ondersteuning van gemeentelijke partners in de aanpak van jonge criminele aanwas. Daarnaast is geïnvesteerd in de samenwerking met de zorg en veiligheidshuizen, de Preventie met Gezag gemeenten en de landelijke samenwerking (RIEC/LIEC, Halt Nederland).

4. RIEC-convenantthema's en handhavingsknelpunten

De aanpak binnen de thema's vindt plaats volgens de uitgangspunten die de Stuurgroep RIEC Noord-Nederland heeft vastgesteld: het versterken van de informatiepositie, bewustwording & weerbaarheid, advies & ondersteuning. In dit hoofdstuk wordt per thema aangegeven waar het afgelopen jaar aandacht aan is besteed en wat dit heeft opgeleverd. De genoemde activiteiten zijn gefinancierd uit de structurele middelen die ten behoeve van het RIEC-bureau zijn toegekend en de bijdrage van de partners. Aan elk convenantthema of handhavingsknelpunt (HHK) zijn binnen het RIEC-bureau themahouders gekoppeld. Naast hun reguliere rol als projectleider, analist, bestuurlijk expert of accounthouder, vervullen zij de rol van kennismakelaar en thematisch expert met betrekking tot een thema. Themahouders nemen actief deel aan kennisnetwerken, waaronder de Landelijke Fenomeentafels, en zijn aanspreekpunt voor themagerichte vragen uit het netwerk of die voortkomen uit integrale casuïstiek.

Georganiseerde hennepteelt, HHK Cannabisketen, HHK Synthetische drugs

De aanpak van deze onderwerpen heeft hoofdzakelijk plaatsgevonden via de aanpak van de focusthema's. Het afgelopen jaar kwam het thema georganiseerde hennepteelt negen keer voor in lopende casuïstiek en het thema synthetische drugs zes keer.

Mensenhandel en mensensmokkel

In 2024 is in de regio Noord-Nederland gestart met een nieuwe governance structuur Mensenhandel, mede om de samenwerking (zowel vanuit zorg en veiligheid) te versterken. Vanuit het Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg (RBPO) is een bestuurlijke tafel opgericht die zich zal bezighouden met het thema. In dit bestuurlijk gremium zit een vertegenwoordiging van gemeenten (burgemeesters en wethouders), het OM, de Zorg- en Veiligheidshuizen, de politie en de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA). Het RIEC Noord-Nederland sluit vanuit een ondersteunende en adviserende rol aan bij dit bestuurlijke gremium. Deze bestuurlijke tafel wordt ondersteund door een expertgroep met een vertegenwoordiging van dezelfde partijen die aansluiten bij de bestuurlijke tafel.

Tijdens de overleggen aan de bestuurlijke tafel Mensenhandel Noord-Nederland is een tweetal thema's geprioriteerd waarin het RIEC actief deelneemt: het maken van een bewustwordingsplan en het opzetten van Prostitutie Controle teams. In 2024 hebben de eerste overleggen over dit bewustwordingsplan Mensenhandel Noord-Nederland plaatsgevonden en is er een eerste opzet gemaakt. De verwachting is dat dit plan in 2025 op de bestuurlijke tafel gaat landen.

Verder is actief meegedacht, ondersteund en advies gegeven aan het Sociaal Domein Fryslân (SDF) inzake een te ontwikkelen regionaal beleidskader prostitutie, inclusief een op te zetten pilot met betrekking tot toezicht op prostitutie en hebben de eerste verkennende gesprekken met Drenthe gericht op een Prostitutie Controle Team plaatsgevonden. Beide trajecten lopen door in 2025. In 2025 vinden ook de gesprekken over dit onderwerp met Groningen plaats.

In 2024 heeft het RIEC Noord-Nederland, samen met de Zorg- en Veiligheidshuizen, de NLA, politie Noord-Nederland en het Openbaar Ministerie de Mensenhandelmonitor 2023 Noord-Nederland opgesteld. Deze monitor laat zien wat de verschillende partners, die zich in Noord-Nederland bezighouden met de aanpak van mensenhandel, hebben gedaan om mensenhandel te voorkomen en tegen te gaan. Ook geeft de monitor inzicht in de cijfers over mensenhandel in Noord-Nederland. In 2025 zal een monitor over het jaar 2024 worden opgesteld.

In 2024 is daarnaast gestart met de omgevingsscan Mensenhandel Drenthe (in opdracht van de Drentse gemeenten). De omgevingsscan bestaat uit drie fases waarin wordt onderzocht wat Drenthe kwetsbaar maakt voor de verschillende vormen van mensenhandel: arbeidsuitbuiting, criminele uitbuiting, seksuele uitbuiting en orgaanhandel. Dit helpt de Drentse gemeenten om zowel gezamenlijk als individueel een (lokale en regionale) aanpak van mensenhandel te maken en specifieke onderwerpen te prioriteren. De omgevingsscan wordt rond de zomer van 2025 opgeleverd.

Casus massagesalons

Dat integraal samenwerken loont blijkt uit een casus die het afgelopen jaar in een van de Districtelijke Integrale Ondermijningsoverleggen is behandeld. Het betrof hier vermoedens van overtreding van arbeidswetten, belastingontduiking en illegale prostitutie bij massagesalons.

De massagebranche is kwetsbaar

Voor het starten van een massagesalon, waar geen seksuele diensten worden aangeboden, zijn weinig regels. Omdat er geen vergunningsverplichting bestaat, is er weinig toezicht op deze branche. Klanten betalen vaak contant, wat het risico op onjuiste omzetopgaven verhoogt. Arbeids- en rusttijden worden niet altijd gerespecteerd, het minimumloon wordt niet altijd betaald, en werknemers worden soms per massage betaald in plaats van per gewerkt uur. Ook komt het voor dat werknemers op de werkplek slapen, wat niet overal is toegestaan. Daarnaast komt binnen de massagebranche illegale tewerkstelling door personen zonder EU-nationaliteit voor. Deze personen zijn extra kwetsbaar voor uitbuiting, aangezien zij geen rechtmatig verblijf hebben en veelal uit het zicht van de autoriteiten werken. De massagebranche is daardoor gevoelig voor illegale prostitutie, arbeidsuitbuiting en andere criminele activiteiten, zoals witwaspraktijken.

Een gezamenlijke aanpak tegen ondermijnende criminaliteit

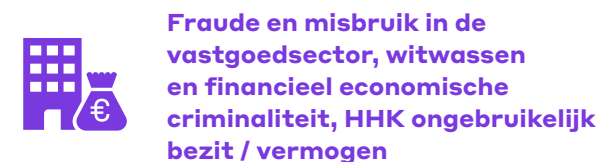
Bij de behandeling van de casus is eerst een beknopt overzicht gemaakt van de relevante informatie die de verschillende partners hadden. Daarna is een integrale controle uitgevoerd bij enkele massagesalons in verschillende gemeenten. Zo kon de bestaande informatie worden versterkt en konden vermoedens worden bevestigd of ontkracht. Tijdens de controle zijn zowel door één van de betrokken gemeenten als door de Belastingdienst, de Nederlandse Arbeidsinspectie en de AVIM diverse overtredingen en/of onjuistheden geconstateerd. Zo zijn er onder andere meerdere illegaal tewerkgestelde werkneemsters aangetroffen, zijn er onjuiste aangiften loonheffing ingediend, is de gevorderde administratie niet aangeleverd (waardoor niet berekend kan worden of het juiste loon is uitbetaald) en bestaan er nog altijd vermoedens van illegale prostitutie. Het is duidelijk geworden dat er misbruik wordt gemaakt van de ruimte die door de weinige regels geboden wordt. Momenteel worden vervolgacties voorbereid en uitgevoerd.

Samenwerken loont

Een integrale aanpak is belangrijk om mogelijke ondermijnende activiteiten bij massagesalons aan te pakken. Dit komt door het brede spectrum aan overtredingen en onjuistheden die zich in deze branche kunnen voordoen en de mogelijkheden elkaars informatie en waarnemingen (daar waar het kan en mag) te benutten. Deze specifieke casus laat zien dat door deze manier van samenwerken gezamenlijk een vuist tegen deze ondermijnende activiteiten kan worden gemaakt.

Er zijn 11 bewustwordingssessies Mensenhandel verzorgd bij verschillende gemeenten in Noord-Nederland, waarbij de Virtual Reality (VR) Experiences zijn ingezet als onderdeel van de training. Ook door de Zorg- en Veiligheidshuizen in Noord-Nederland zijn de VR Experiences zeer regelmatig ingezet tijdens trainingen. Een deel van de door het RIEC verzorgde sessies is gecombineerd met een verdiepingssessie op ondermijning. Ook is tijdens de ondermijningsbijeenkomst voor gemeentesecretarissen, een workshop gegeven over arbeidsuitbuiting. In de Week tegen Mensenhandel is de campagne 'onze ogen op mensenhandel' actief gedeeld en verspreid. Ook hierbij is opgetrokken met de Zorg- en Veiligheidshuizen in Noord-Nederland.

Het afgelopen jaar zijn 11 casussen op onder andere het thema mensenhandel gestart / behandeld. Eén van deze casus was aanleiding voor het vaststellen van het HHK Massagesalons.

Bij het tegengaan van fraude en misbruik in de vastgoedsector zet het RIEC Noord-Nederland onder andere in op bewustwording en het opbouwen van een duurzaam netwerk met de actoren uit de vastgoedwereld in Noord-Nederland. Dat is afgelopen jaar gebeurd door de organisatie van de vierde themadag Vastgoed. Tijdens deze themadag is stilgestaan bij de sluiting van het makelaarskantoor in Leeuwarden en hebben de ABN AMRO Bank N.V. en de AFM verteld over hun werkzaamheden op het gebied van hypotheekfraude.

De dag is bezocht door 51 actoren uit de (regionale) vastgoedwereld (overheidspartijen, banken, makelaars, notarissen etc.)

Ook is afgelopen jaar weer aangesloten bij de Ring van Notarissen. De Belastingdienst heeft de notarissen tijdens deze vergadering meegenomen in de wereld van ondermijning en belastingen. Daarnaast hebben de Belastingdienst en het RIEC Noord-Nederland een bewustwordingssessie gegeven aan de belastingadviseurs van Noord-Nederland. Als onderdeel van verschillende bijeenkomsten (onder andere de Ondermijningsconferentie Fryslân) zijn ten slotte zes sessies gegeven over crimineel pandgebruik (malafide exploitatie) of over vastgoedcriminaliteit (malafide exploitatie en -speculatie).

Eind 2024 is gestart met de pilot Bestuurlijk afpakken. Bestuurlijk afpakken is het door de gemeente in- of terugvorderen van bijstands- of andere gemeentelijke uitkeringen, gemeentelijke belastingen of bestuurlijke herstelacties bij ondermijners. Bestuurlijk afpakken wordt gezien als één van de meest effectieve instrumenten in de bestuurlijke aanpak; in Noord-Nederland zijn nog volop kansen om het bestuurlijk afpakken in te zetten. Het doel van de pilot is om bestuurlijk afpakken onder de aandacht te brengen bij de gemeenten in Noord-Nederland en hen handvatten te geven voor het succesvol inzetten van deze interventie, zodat er in Noord-Nederland meer openstaande vorderingen worden geïnd. De pilot wordt in 2025 vervolgd met de organisatie van een masterclass over het onderwerp.

Ten slotte is in het kader van witwassen en financieel-economische criminaliteit onderzoek uitgevoerd naar criminele inmenging in het amateurvoetbal.

Het afgelopen jaar hadden 13 casussen betrekking op het thema Vastgoed. In 31 casussen ging het om witwassen en financieel economische criminaliteit. En in 15 casussen was mogelijk sprake van ongebruikelijk bezit / vermogen.

HHK Cybercrime en darkweb

Het RIEC Noord-Nederland vervult een aanjagende en ondersteunende rol bij het (integraal) bevorderen van cyberveiligheid in de regio. Daarbij wordt nauw samengewerkt met de ambtelijke werkgroep cyberveiligheid onder het RBPO, waarbij de cyberwegenkaart wordt gevolgd. Vanuit deze werkgroep zijn verschillende netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor de doelgroepen jeugd, ouderen en MKB, het RIEC heeft hierbij ondersteund en aan deelgenomen. In 2024 is daarnaast ondersteuning geboden bij de organisatie van een regionale cyberoefendriehoek. Bij deze cyberoefendriehoek hebben burgemeesters, politie en OM gezamenlijk geoefend hoe zij moeten reageren op een cybercrisis met daarbij een online aangejaagde ordeverstoring.

Het onderzoek naar cybercriminele jeugdnetwerken dat in RIEC-verband wordt uitgevoerd, is voortgezet in 2024. De coördinatie is komen te liggen bij het OM. Het onderzoek zit in de afrondende fase. Vanwege de complexiteit van de dataset duurt het langer om tot afronding te komen. Het onderzoeksrapport wordt naar verwachting in 2025 opgeleverd.

Het thema speelde in één casus en er zijn vier bewustwordingssessies georganiseerd (exclusief bewustwordingssessies in het kader van de aanpak jonge aanwas). In samenwerking met de aanjager cyberweerbaarheid, van de werkgroep cyberveiligheid, zijn diverse gemeenten ondersteund met de lokale aanpak van online criminaliteit. Een voorbeeld hiervan is de lokale aanpak geldezels van de gemeente Leeuwarden.

HHK Netwerkfraude binnen zorgfraude (zorgcriminaliteit)

De zorgsector is aantrekkelijk voor criminelen, omdat er veel geld te verdienen valt. Partners beschikken echter nog niet over een gestructureerd integraal beeld op basis waarvan kan worden bepaald wat noodzakelijk is om zorgcriminaliteit tegen te gaan. Gemeenten geven aan te worstelen met de aanpak. Vaak hebben zij maar beperkte capaciteit beschikbaar voor het toezicht op de Jeugdwet en WMO. Vanaf 2025 is het thema Zorgcriminaliteit daarom aangewezen als onderzoeksthema. Het afgelopen jaar is onderzoek gedaan naar zorgcriminaliteit in Noord-Nederland. Dit onderzoek wordt in 2025 voortgezet.

Een van de doelen van de aanpak op het thema Netwerkfraude binnen zorgfraude is het vergroten van bewustwording en weerbaarheid en het ondersteunen van met name gemeenten bij de aanpak van netwerkfraude binnen het zorgdomein. Er zijn vijf bewustwordingssessies georganiseerd bij gemeenten in Fryslân en Groningen. Tijdens deze sessies zijn deelnemers geïnformeerd over wat zorgcriminaliteit is, wat het verschil is met zorgfraude, hoe zorgcriminaliteit herkend kan worden en welke barrières een gemeente kan opwerpen.

Succesverhaal

Casus zorgcriminaliteit

Dat integraal samenwerken ook binnen dit thema loont, blijkt uit een casus die in een van de DIO's is behandeld. Het betrof vermoedens van een gemeente van misbruik van persoonsgebonden budgetten (pgb), slechte kwaliteit van zorg, criminele uitbuiting en andere vormen van georganiseerde criminaliteit.

De integrale casusaanpak is gestart met een signaal van een gemeente waarbij aanwijzingen waren voor zorgfraude en (zorg)criminaliteit. Om de informatiepositie te versterken is eerst een informatiebeeld opgesteld aan de hand van relevante informatie afkomstig van de diverse deelnemers in het DIO. Op basis van een gezamenlijke analyse kwamen meerdere aanwijzingen naar voren die duiden op de verwevenheid van zorg en criminaliteit zoals malafide zorgactiviteiten, drugscriminaliteit, illegale prostitutie, belastingfraude, en ongebruikelijk bezit en vermogen. Door het DIO is vervolgens een advies opgesteld over de te volgen integrale aanpak, waaronder het instellen van een strafrechtelijk- en fiscaal onderzoek. Het afgestemde optreden van de Belastingdienst, de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD), politie en het OM op basis van de eigen wettelijke taken en bevoegdheden heeft recentelijk geleid tot huiszoeken en de aanhouding van drie subjecten uit de casus op verdenking van o.a. zorgfraude, valsheid in geschrifte, belastingfraude en oplichting. Een aangrijpende casus waarbij kwetsbare personen het voornaamste slachtoffer zijn: cliënten met een lichamelijke- en verstandelijke beperking die niet de zorg hebben gekregen die nodig was, die ernstig in hun vrijheid zijn beperkt, wiens zorggelden zijn afgepakt en onder druk criminele activiteiten moesten verrichten.

Ook in de strijd tegen zorgcriminaliteit is de integrale (casus)aanpak dus een belangrijk middel. Het versterkt samenwerking en maakt een integrale interventie mogelijk. Daarnaast is dit ook het moment om terug te kijken op de samenwerking. Wat gaat goed en wat moet verbeterd worden? En hebben onze interventies geholpen om het gewenste effect te bereiken? De evaluatie zorgt ervoor dat we als samenwerkingsverband continu blijven leren van en met elkaar. Het is daarnaast ook van belang om de kennis over het criminele fenomeen te blijven vergroten. Zorgcriminaliteit is in het meerjarenplan 2025-2028 van het RIEC Noord Nederland daarom aangewezen als een van de onderzoeksthema's. Dat moet leiden tot een beter informatiebeeld waarmee de RIEC-partners samen een krachtiger vuist kunnen maken tegen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

De activiteiten van het RIEC Noord-Nederland hebben zich verder hoofdzakelijk gericht op het met kennis en expertise ondersteunen van de partners bij integrale casuïstiek of in een mono-bestuurlijke setting. Daarbij speelt het RIEC een verbindende rol bij het in contact brengen van de verschillende partijen in het (complexe) zorgstelsel. Er liepen het afgelopen jaar drie casussen waar het thema aan de orde was.

Milieucriminaliteit

Voor 2024 was de verwachting dat milieucriminaliteit als verschijningsvorm een steeds grotere rol zou gaan spelen binnen de aanpak van het buitengebied. In eerste instantie was het dan ook de bedoeling om milieucriminaliteit te betrekken binnen die aanpak. Dit vooruitlopend op een actualisatie van de focus ten behoeve van het meerjarenplan. Doordat een verschuiving heeft plaatsgevonden van de aanpak van gelegenheden, naar verschijningsvormen, is de aanpak van milieucriminaliteit weer op zichzelf komen te staan.

Het afgelopen jaar is vooral ingezet op het leggen van de juiste verbinding binnen het netwerk. Het noordelijk overleg Ketentoezicht is benut om kennis, die bijvoorbeeld vergaard wordt door fenomeenonderzoeken uit te voeren, te delen, maar ook om signalen op te halen over trends en ontwikkelingen. Ook is samen met de partners gesproken over het gezamenlijk prioriteren van thema's binnen het ketentoezicht.

In 2024 is de pilot met het informatieplein voortgezet. In die setting heeft het RIEC Noord-Nederland de partners ondersteund bij integrale casuïstiek. In totaal liepen vier casussen waarbij aanwijzingen waren voor milieucriminaliteit. De werkwijze van dit informatieplein is geëvalueerd en de bruikbare elementen zijn meegenomen in de integrale casusaanpak. Omdat milieucriminaliteit geen focusthema is, is besloten het informatieplein milieu geen structureel karakter te geven. Als er signalen worden ingebracht wordt het informatieplein weer ingericht.

Ten slotte is ondersteuning geboden aan de noordelijke omgevingsdiensten bij het onderzoek naar co-vergisting in het kader van het ketentoezicht op 3Noord-niveau. In afstemming met de noordelijke omgevingsdiensten, heeft het RIEC Noord-Nederland gebruik gemaakt van de mogelijkheid om onderzoek te laten doen door TNO (in het kader van Scientist-on-the-job / Ondernijningslab) naar de vraag in hoeverre amfetamine spontaan kan ontstaan in de covergisters. Het onderzoek is aangeboden aan de omgevingsdiensten.

HHK Outlaw motorcycle gangs (OMG)

In 2024 heeft regionaal een herijking plaatsgevonden als het gaat om de aanpak van outlaw motorcycle gangs. Deze herijking heeft ertoe geleid dat het handhavingsknelpunt OMG eind 2024 is afgesloten. Mocht daar aanleiding toe bestaan, dan kan problematiek rondom OMG's nog steeds opgepakt worden door het RIEC, door het starten van een casus of een nieuw handhavingsknelpunt. Afgelopen jaar speelde het thema in één casus.

5. Bestuurlijke aanpak

Het RIEC Noord-Nederland adviseert en ondersteunt gemeenten en provincies bij de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. Deze kerntaak is veelzijdig: van het versterken van de informatiepositie, het vergroten van de bewustwording van de gemeenten en provincies tot het adviseren in concrete bestuurlijke vraagstukken. Ook heeft het RIEC-bureau een taak als het gaat om het bevorderen van het gebruik en ondersteunen bij de toepassing van de Wet Bibob door bestuursorganen. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat het RIEC in 2024 in dit kader heeft gedaan en wat dat heeft opgeleverd.

Gemeentelijke en provinciale informatiepositie

Het RIEC-bureau ondersteunt gemeenten en provincies bij het versterken van de eigen informatiepositie. Dat gebeurt onder andere door het geven van trainingen. Het afgelopen jaar is twee keer een training ‘Raadplegen publiek toegankelijke bronnen’ gegeven waar ongeveer 50 gemeentelijke medewerkers aan hebben deelgenomen. Ook wordt vanuit het RIEC-bureau kennis en expertise ter beschikking gesteld. In dat kader zijn in opdracht van verschillende gemeenten diverse mono-bestuurlijke onderzoeken uitgevoerd. Het betreft onder andere bedrijventerreinscans en brancheoverzichten.

Er zijn in 2024 twee bedrijventerreinscans gemaakt. Het doel van de scan is om inzicht te krijgen in de op het terrein gevestigde bedrijven en hun activiteiten. Ook worden gelegenheden van ondermijning inzichtelijk gemaakt. Dit informatieproduct wordt vaak gebruikt ter voorbereiding op een (integrale) controle. Wanneer er een vraag leeft over een specifieke bedrijfsbranche in een gemeente, kan een gemeente opdracht geven hier een brancheoverzicht van te laten maken. Er zijn in 2024 vier brancheoverzichten gemaakt, van branches zoals de autobranche en schoonheids- en kappersbranche. Ook is er een scan gemaakt van nodale punten voor drie gemeenten, hierbij is er gekeken waar verschillende stromen (weg, water, spoor en energie) samenkomen en waar criminelen gebruik kunnen maken van deze infrastructuur.

In 2024 is er voor een gemeente ook een informatiebeeld geschreven over de gelegenheden van ondermijning in deze gemeente, gedestilleerd uit bestaand onderzoek en verder aangevuld met cijfers uit open databronnen. Vervolgens zijn er gesprekken gevoerd ten behoeve van de prioritering van de thema's en mogelijke interventies.

Ten slotte is er ondersteuning geboden bij het opzetten en verbeteren van de Lokale Informatieoverleggen (LIO's), ook wel casustafels.

De ontwikkeling van een dashboard dat een accuraat beeld van ondermijning en kwetsbaarheden voor ondermijning in Noord-Nederland schetst, heeft vooralsnog niet tot het gewenste resultaat geleid. In 2025 wordt deze activiteit voortgezet, waarbij gekeken wordt naar dashboards die door andere RIEC's (onder andere Den Haag) ontwikkeld zijn.

Training publiek toegankelijke bronnen

In april 2024 organiseerde het RIEC Noord-Nederland voor het eerst een training over het gebruik van publiek toegankelijke bronnen. Deze training is voor medewerkers die binnen de gemeente deelnemen aan het Lokaal Informatie Overleg (in oprichting) en verantwoordelijk zijn voor het onderzoek in open bronnen.

In de training behandelen wij de grondslag voor onderzoek in publiek toegankelijke bronnen. Ook is er aandacht voor welke relevante informatie er in het Kadaster, de Kamer van Koophandel en op het internet te vinden is. En welke indicatoren van vastgoedfraude en witwassen er zijn te vinden in het Kadaster en het Handelsregister van de Kamer van Koophandel.

De deelnemers aan de training zijn ook geïnformeerd over een handreiking welke in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid is ontwikkeld. De handreiking gaat in op wat wel en niet mag, als het gaat om het doen van onderzoek in publiek toegankelijke bronnen in RIEC-verband en binnen gemeenten. Voor minder duidelijke gevallen is een stappenplan uitgewerkt, welke helpt bij het bepalen wat mogelijk is.

Uit de evaluatie bleek onder andere dat de deelnemers vooral de combinatie van theorie en het oefenen in de praktijk waarderen. “De inhoud voegt echt vakspecifieke kennis toe aan de professional die hier gebruik van kan (of móet) maken in zijn of haar werk”. Omdat we merken dat we met deze training in een behoefte voorzien, zijn we van plan om in het najaar deze basistraining nogmaals aan te bieden.

Bewust en weerbaar bestuur

In 2024 is binnen het RIEC-bureau een professionaliseringsslag gemaakt door het opstarten van het project 'bewustwording'. De vijf pijlers van de weerbaarheidsscan zijn onder meer als richtlijn gehanteerd voor de invulling van het project. Het doel van het project is om te komen tot een doelgericht en samenhangend bewustwordings- en weerbaarheidspakket voor gemeenten, zodat zij het onderwerp ‘ondermijning’ continu kunnen agenderen. Hierbij wordt maatwerk geleverd, zodat elke sessie past bij de specifieke doelgroep en het specifieke doel. Belangrijk daarbij is dat de inhoud gericht is op het bereiken van het doel. Dit betekent dat nagedacht is over de vormgeving en didactiek van de sessies. Bestaande bewustwordingssessies zijn verbeterd en er zijn meer specifieke verdiepingssessies ontwikkeld. Denk hierbij aan sessies voor bijvoorbeeld medewerkers van Burgerzaken, de buitendienst of binnen het Sociaal Domein. Ook is gewerkt aan borging en continuïteit door bewustwordingssessies als pakket aan gemeenten aan te bieden. Het pakket is inmiddels met 30 van de 40 gemeenten in Noord-Nederland en met alle drie provincies besproken. Ongeveer de helft van deze gemeenten heeft twee tot zeven sessies uitgevoerd of gepland.

Figuur 2.
Bewustwordingspakket

Bewustwordingssessies raad, sessie college met AD			
Algemene bewustwordingssessie			
Aansluiten AOV bij teamoverleggen			Verslag intranet
Training deelnemers LIO	Burgerzaken en KCC	Buitendienst	Visuele herinnering
Training TZh / boa's	Sociaal Domein ('Zorgcriminaliteit' voor WMO/JW)	Bibob	Ondermijnings-wandeling
Financiën & OOV ('Bestuurlijk afpakken')	Training Open bronnen LIO)	Economische zaken & Vastgoed	E-learning/ Podcasts
Jonge criminele aanwas	Online criminaliteit	Milieu-criminaliteit	Visuele herinnering

Daarnaast zijn verschillende losse bewustwordingssessies en bijeenkomsten georganiseerd voor ambtenaren, bestuurders en gemeenteraden / provinciale staten. In navolging van de bijeenkomsten die in 2023 georganiseerd zijn voor burgemeesters, wethouders en gedeputeerden, vond dit jaar een bijeenkomst plaats voor gemeentesecretarissen, provinciesecretarissen en directeurs veiligheid. Tijdens deze goed bezochte bijeenkomst (35 deelnemers) is hen meer inzicht gegeven in de bestuurlijke mogelijkheden binnen de aanpak van ondermijning en de rol en positie die gemeentesecretarissen hierin kunnen spelen. De jaarlijkse ondermijningsdag vond plaats op 19 november 2024 en stond in het teken van ‘verrijking’ door het delen van goede voorbeelden en ideeën. Ongeveer 150 enthousiaste mensen uit het regionale netwerk hebben deelgenomen.

Ten slotte is een weerbaarheidsscan uitgevoerd bij het Wetterskip Fryslân. De resultaten van de scan zijn de aanzet geweest voor het Wetterskip om te komen tot een aanpak binnen de eigen organisatie.

Quotes met reacties van deelnemers

“Ik kom nog even op de lijn over afgelopen dinsdag. Ik heb echt een topdag gehad. Een leuke en leerzame dag die smaakt naar meer. Een van de reacties. Daarnaast nog meer reacties en allemaal positief! Niet alleen de mannen van drugszaken, ook jullie verhaal werd goed ontvangen. Dat wou ik jullie nog even teruggeven. Ik ben dus heeeel tevreden!”

“Zoals jullie weten, zijn we ook gestart met de bewustwordingscampagne “Wat soesto”. De campagne sluit goed aan bij de bijeenkomst en de daaropvolgende verdiepende sessies. Zo houden we het onderwerp levend.”

Senior beleidsmedewerker veiligheid/
crisisbeheersing, gemeente Dantumadiel
N.a.v. Bewustwordingsdag 10 september 2024.
Zie ook: campagnewebsite www.watsoesto.nl

“Nogmaals dank voor de sessie gisteren. Ik ben natuurlijk nog even blijven eten, maar ik kreeg ontzettend veel positieve reacties! Ook tijdens het eten hadden de collega's het nog over ondermijning dus dat is een goeie zaak.”

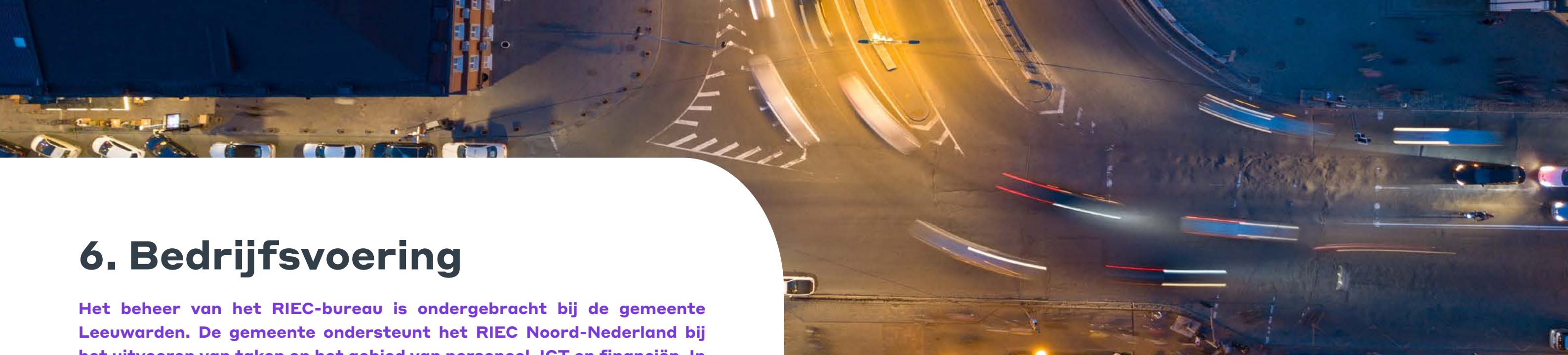
Medewerker Bibob en
Ondermijning, gemeente
Opsterland
N.a.v. bewustwordingssessie
Burgerzaken / KCC januari 2024.

Ondersteuning wet Bibob

Gemeenten en provincies hebben verschillende instrumenten ter beschikking die zij kunnen inzetten om ondermijning tegen te gaan. De wet Bibob is één van die instrumenten. Door het RIEC-bureau is bij 109 dossiers ondersteuning geboden en geadviseerd over de inzet van de wet. Daarnaast is in negen gevallen ondersteuning geboden bij het opstellen van beleid en zijn er achttien lopende dossiers die nog niet tot nieuw beleid hebben geleid. Tenslotte zijn er vijftien trainingen georganiseerd voor medewerkers van gemeenten en provincies die zich bezighouden met de toepassing van de wet Bibob. Hieraan hebben gemiddeld per keer 15–20 mensen deelgenomen.

Naast het bieden van ondersteuning en advies, is een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het landelijke opleidingsaanbod. Zo is een Basistraining wet Bibob en een training Financieel onderzoek ontwikkeld en uitgerold in heel Nederland. Ook is een handreiking Bibob bij openbare verkoopprocedures opgesteld en geactualiseerd. De handreiking is, via de RIEC's, gedeeld met alle bestuursorganen in Nederland en daarnaast ter beschikking gesteld via het Kennisplatform Ondermijning (KPO).

In opdracht van het RIEC Noord-Nederland en het RIEC Oost-Nederland is in samenwerking met de gemeenten in Groningen en de regio Gelderland-Zuid, door een extern bureau een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden voor gemeenten om samen te werken in de uitvoering van de wet Bibob. Het resultaat is begin 2025 opgeleverd en gepresenteerd aan betrokken bestuurders. In 2025 worden aan de hand van de uitkomsten en handvatten die het rapport biedt, vervolgsessies georganiseerd in zowel Fryslân als Drenthe.

6. Bedrijfsvoering

Het beheer van het RIEC-bureau is ondergebracht bij de gemeente Leeuwarden. De gemeente ondersteunt het RIEC Noord-Nederland bij het uitvoeren van taken op het gebied van personeel, ICT en financiën. In deze paragraaf wordt beschreven welke activiteiten zijn verricht op het gebied van gegevensbescherming en communicatie & evenementen. Dit zijn zaken die randvoorwaardelijk zijn voor het kunnen uitvoeren van de werkzaamheden.

6.1 Gegevensbescherming

De partners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de gegevensverwerking binnen het samenwerkingsverband. Het RIEC-bureau ondersteunt de partners bij de verplichtingen die daaruit voortvloeien, waaronder de afhandeling van inzageverzoeken. Afgelopen jaar is één inzageverzoek ontvangen. Daarnaast voorziet het RIEC-bureau de partners van advies, bereidt gezamenlijke besluitvorming voor en onderhoudt de verbinding met het LIEC en de regionale en landelijke privacy juristen.

In 2024 zijn drie trajecten op stoom gekomen die nauw met elkaar verband houden. Allereerst de komst van de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (Wgs), die in juni 2024 is aangenomen door de Eerste Kamer. Ten tweede de totstandkoming van de geactualiseerde werkwijze integrale casusaanpak en handavingsknelpunten en als laatste de komst van de nieuwe informatievoorziening voor de RIEC's. De (voorbereiding van) de implementatie van de wet, werkwijze en informatievoorziening, vraagt in eerste instantie om een grote inzet van met name de staf van het RIEC-bureau. Betrokken medewerkers hebben een bijdrage geleverd aan de verschillende landelijke werkgroepen die hiervoor voor zijn ingericht.

Eind 2024 is een externe privacy audit uitgevoerd, die dient als 0-meting en inzicht geeft waar het RIEC-bureau staat en nog te regelen heeft als het gaat om de waarborgen die gelden voor gegevensverwerking. De resultaten zijn in 2025 opgeleverd.

6.2 Communicatie en evenementen

Door de Stuurgroep en het Regieteam is vastgesteld dat communicatie op structurele wijze moet bijdragen aan het bereiken van de inhoudelijke doelstellingen en die van het RIEC-convenant. Daarbij gelden als rode draad de zichtbaarheid van de resultaten van de integrale aanpak en de gezamenlijkheid van de integrale partners. Verder is afgesproken dat communicatie ingezet kan worden als interventiestrategie in integrale casuïstiek en fenomeenonderzoek. Op basis van deze uitgangspunten zijn in 2024 verschillende afspraken geformuleerd en uitgewerkt in een communicatiehandboek. Het communicatiehandboek brengt overzicht en biedt handreikingen en afwegingskaders voor betrokkenen.

Om de partners (meer) bewust te maken van ondermijning heeft het RIEC Noord-Nederland in 2024 een zogenaamd 'bewustwordingspakket' ontwikkeld (zie ook p. 32). Communicatie speelt hierbij een belangrijke rol. Aan elke sessie is een follow-up gekoppeld om de herinnering aan het onderwerp warm te houden. Dit jaar zijn follow-up posters ontwikkeld, zoals 'Hoe herken je zorgcriminaliteit?', 'Hoe herken je arbeidsuitbuiting?' en 'Hoe herken je mensenhandel?'. Tien gemeenten hebben verschillende posters ingezet. Daarnaast zijn er diverse andere communicatiemiddelen ontwikkeld, waaronder de signalenkaart 'Jonge criminele aanwas', de mensenhandelmonitor en nieuwe banners. De 'Niet Onder Mijn Neus-campagne' is ingezet bij de gemeenten die het project 'Samen Sterk voor een Veilig Buitengebied' hebben uitgevoerd. Voor de nieuwe huisvesting zijn er diverse uitingen ontwikkeld. En er is een start gemaakt met een nieuw product, de fototentoonstelling 'Ondermijning in beeld'. Voor de RIEC-Ondermijningsdag is een welkomstvideo met de voorzitter van de Stuurgroep gemaakt en een aftermovie om een impressie van de dag vast te leggen. In 2024 organiseerde het RIEC Noord-Nederland verschillende bijeenkomsten, trainingen, bewustwordingssessies en andere evenementen. Dit werd gedaan met ondersteuning van tijdelijke medewerkers.

Hoe herken ik zorgcriminaliteit?

Herken je één van deze signalen?

Ondermaatse zorg

Binnen de zorginstelling is een gebrek aan beleid en protocollen. Zorgplannen ontbreken of zijn van slechte kwaliteit.

Afscherming

De zorgaanbieder besteedt zorg uit aan ZZP'ers en/of uitzendkrachten, zodat het van buitenaf ondoorzichtig is wie de zorg daadwerkelijk verleent.

Declaratiefraude

De zorgaanbieder declareert zorg die niet geleverd is of die al vanuit een andere voorziening is gefinancierd.

Hoge winsten

De zorginstelling heeft opvallend hoge winsten, vaak in combinatie met lage personeelskosten.

Onvoldoende kwalitatief personeel

De zorgaanbieder en/of het personeel heeft geen of onvoldoende werkervaring in de zorg. Soms wordt gebruikgemaakt van vervalste VOG's en diploma's.

Faillissementen

De zorgaanbieder was eerder betrokken bij een faillissement.

Uitbuiting

Cliënten worden gedwongen tot arbeid, prostitutie of drugscriminaliteit.

Overlast

Cliënten hangen op straat of er is aanloop van drugsdealers.

Meld het!
Bij je leidinggevende

Politie
0900-8844

Meld Misdaad Anoniem
0800-7000

RIEC
Noord-Nederland

6.3 Huisvesting

Hybride werken is niet meer weg te denken uit onze samenleving. Ook bij het RIEC Noord-Nederland werken de meeste collega's inmiddels hybride. Daarom is in 2023 opnieuw gekeken naar de huisvesting van onze medewerkers. Ook omdat het op termijn niet meer mogelijk zou zijn in het politiebureau in Oosterwolde te blijven. De projectleider huisvesting heeft een geschikt pand gevonden en in nauw overleg met de beheerder is dit pand aangepast, zodat het nu echt een 'RIEC-pand' is. Op dinsdag 27 februari 2024 vond de officiële opening plaats. Burgemeester Werkman van de gemeente Ooststellingwerf verrichtte de openingshandeling. De opening werd gevierd met de voorzitter, burgemeester Buma, en enkele leden van de Stuurgroep, het Regieteam, het hoofd van het RIEC-bureau (Mirjam van Werven) en medewerkers van het RIEC-bureau.

Burgemeester Werkman van de gemeente Ooststellingwerf verricht de openingshandeling van het nieuwe RIEC-pand

7. Financiële verantwoording

7.1 Inleiding

In deze bijlage is de financiële verantwoording over het jaar 2024 opgenomen. In de tweede paragraaf worden de baten en lasten van het RIEC Noord-Nederland beschreven. Dit betreft een volledig financieel overzicht van het RIEC Noord-Nederland. In de derde paragraaf is een overzicht opgenomen van de baten en lasten van de versterkingsgelden. Een overzicht van de gelden ten behoeve van de aanjager cyber is opgenomen in paragraaf vier.

7.2 Structurele algemene RIEC-middelen

Het RIEC Noord-Nederland heeft in 2024 een bedrag van € 2.601.000 inclusief btw ontvangen vanuit J&V als structurele algemene rijksbijdrage ter uitvoering van de activiteiten zoals beschreven in het jaarplan 2024. Aan dit bedrag is € 150.078 inclusief btw aan Loonprijs Compensatie (LPO) toegevoegd. Daarnaast had het RIEC Noord-Nederland nog een bedrag van €595.423 beschikbaar vanuit 2023. In totaal beschikte het RIEC Noord-Nederland derhalve over een bedrag van € 3.346.501.

€ 2.751.078

Ontvangen vanuit het ministerie

Cofinanciering

Het ministerie heeft aan het verstrekken van de reguliere bijdrage een aantal voorwaarden verbonden. Eén van deze voorwaarden betreft het organiseren van een regionale cofinanciering. De bijdrage van partners kan ook bestaan uit langlopende aanstellingen of detacheringen. De cofinanciering in Noord-Nederland is als volgt opgebouwd:

€ 0,10

Bijdrage per inwoner alle noordelijke gemeenten

€ 175.733

Gezamenlijke bijdrage alle noordelijke gemeenten

€15.000

Bijdrage per provincie (3 noordelijke)

4,78 fte

Beschikbaar gesteld door de politie eenheid Noord-Nederland, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst ten behoeve van de RIEC-samenwerking.

- Alle noordelijke gemeenten dragen € 0,10 per inwoner bij aan het RIEC Noord-Nederland. Gezamenlijk komen de gemeenten op een bijdrage van € 175.733;
- De drie noordelijke provincies dragen € 15.000 per provincie bij;
- De RIEC-partners hebben gezamenlijk capaciteit of ruimtes beschikbaar gesteld ten behoeve van de RIEC-samenwerking. Dit staat ongeveer gelijk aan €700.000 (zie onderstaand overzicht). Hiervan is € 514.267 opgenomen in de financiële verantwoording, om te voldoen aan de eis.

In onderstaand tabel zijn de baten en lasten vanuit de Algemene Rijksbijdrage weergegeven.

Tabel 1.
Baten en lasten Algemene Rijksbijdrage

Jaarrekening 2024 RIEC NN- Reguliere en structurele basis middelen

Inkomsten		Uitgaven	
Bijdragen Ministerie J&V		Personeel	
Reguliere middelen 2023	€ 451.131	RIEC-bureau	€ 2.760.377
Reguliere en structurele middelen 2024	€ 2.751.078		
Subtotaal	€ 3.202.209		
Bijdragen regio		Overig	
Gemeenten	€ 175.733	Beheerkosten	€ 267.698
Provincies	€ 45.000	Bedrijfsvoering	€ 121.484
Politie	€ 514.267	Bedrijfsvoering	€ 221.779
Subtotaal	€ 3.937.209	Juridische ondersteuning	€ 13.326
		Accountantkosten	€ 15.000
		Personele inzet RIEC-partners projectgroepen	€ 514.267
		Subtotaal	€ 3.913.930
		Exploitatieresultaat 2024 (restant)	€ 23.279
Totaal inkomsten	€ 3.937.209	Totaal uitgaven	€ 3.937.209

7.3 Versterkingsgelden 2022 e.v.

Op basis van het versterkingsplan RIEC Noord-Nederland 2022 e.v. heeft het ministerie in 2024 een bedrag van € 2.628.160 overgemaakt inclusief btw. Aan dit bedrag is € 315.653 inclusief btw aan LPO toegevoegd. Deze middelen zijn onder andere benut ten behoeve van het versterken van de uitvoeringscapaciteit. Zo hebben de politie, het OM en de Belastingdienst conform het versterkingsplan een liaison, beleidsmedewerkers en analisten aangenomen ter versterking van de aanpak van ondermijning. De gelden zijn in 2024 bijna volledig benut. Vanuit het versterkingsplan 2022 e.v. is daarnaast ingezet op de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit in de havens, het buitengebied en in relatie tot jonge aanwas.

Hieronder is een overzicht van de baten en lasten weergegeven vanuit de structurele versterkingsgelden:

Tabel 2.
Baten en lasten structurele versterkingsgelden

Jaarrekening 2024 RIEC NN - Structurele versterkingsgelden

Inkomsten		Uitgaven	
Bijdrage Ministerie J&V		Integrale aanpak	
Structurele middelen 2022-2023	€ 3.700.538	Havens	€ 478.652
Structurele middelen 2024	€ 2.628.160	Buitengebied	€ 303.937
LPO 2024	€ 315.653	Jonge aanwas	€ 173.728
		Ondersteuning t.b.v gemeente/ provincies (BOT)	€ 1.244.674
		Regionale ondermijningsacademie	€ 168.363
		Uitvoeringscapaciteit	
		Politie	€ 120.00
		Personele inzet onderzoek en analyse RIEC-bureau	€ 145.597
		OM	€ 211.741
		Belastingdienst	€ 200.000
Subtotaal	€ 6.644.351	Subtotaal	€ 3.046.693
		Exploitatieresultaat 2024	€ 3.597.659
Totaal inkomsten	€ 6.644.351	Totaal uitgaven	€ 6.644.351

7.4 Overige geldstromen aanjager Cyber

Vanuit het RBPO zijn de gelden vanuit het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), voor het aantrekken van een aanjager cyber, ondergebracht bij het RIEC Noord- Nederland/ gemeente Leeuwarden. De werkgroep cyber legt zelf verantwoording af over deze gelden. Voor het totaalbeeld van de financiën is hieronder wel het financiële gedeelte opgenomen:

Tabel 3.
Totaalbeeld financiën aanjager cyber

Jaarrekening 2024 RIEC NN- Aanjager cyber

Inkomsten		Uitgaven	
Bijdragen CCV			
Restant 2023	€ 80.000	Aanjager Cyber	€ 118.943
Structurele middelen 2024	€ 100.000	Overige kosten	€ 1.100
Subtotaal	€ 180.000	Subtotaal	€ 120.043
		Exploitatieresultaat 2024 (restant)	€ 59.957
Totaal inkomsten	€ 180.000	Totaal uitgaven	€ 180.000

Bijlagen

I Cijfermatige verantwoording

1. Resultaten integrale casuïstiek in cijfers

In deze bijlage worden de resultaten gegeven in cijfers van integrale casuïstiek die in de periode 2022–2025 gedraaid is. Projectleiders van het RIEC-bureau coördineren het proces en bieden samen met RIEC-analisten advies en ondersteuning tijdens het proces. De cijfers uit de tabel worden hieronder toegelicht.

De cijfers in de onderstaande tabel hebben betrekking op alle lopende casuïstiek in het betreffende jaar. Er is sprake van een lichte toename sinds 2022 van lopende casus van 53 in 2022 naar 59 in 2024. Daarbij past de kanttekening dat in het najaar van 2024, negen al langer lopende casus zijn afgesloten.

Als het gaat om de herkomst van de signalen, is zichtbaar dat gemeenten de grootste bron vormen van nieuwe signalen met een stijging van 29 in 2022 naar 35 in 2023, en een lichte daling naar 33 in 2024. Daarnaast worden de meeste signalen aangeleverd door de politie. Dit aantal fluctueert, met een daling van 15 in 2022 naar 12 in 2023, en een stijging naar 16 in 2024. Deze stijging in 2024 is gedeeltelijk toe te wijzen aan de liaison van de politie die intern ondersteuning heeft geboden bij het opwerken van enkele signalen. Het aantal signalen dat wordt ingediend door andere RIEC-deelnemers blijft stabiel (3-4 signalen per jaar).

Wat betreft de thematiek die speelt in casuïstiek valt op dat het thema mensenhandel en –smokkel constant blijft en speelt in ca. 11-12 casus. Er is sprake van een afname van het thema georganiseerde hennepteelt (13 in 2022, 9 in 2024). Het thema witwassen en financiële malversaties speelt in ca. 31-35 casus en is daarmee het meest voorkomende thema. Daarbij past de kanttekening dat onder dit thema ook fraude en misbruik met vastgoed wordt geregistreerd. Het is daarmee een brede categorie. Hetzelfde geldt voor de restcategorie 'overige regionale thema's'. Ook dit aantal blijft constant met 34-36 casus per jaar.

De cijfers met betrekking tot de interventieadviezen laten een opvallende daling zien van het totale aantal interventieadviezen. De daling van het aantal strafrechtelijke, fiscale en overige adviezen, wordt in 2023 nog opgevangen door een sterke stijging van het aantal bestuurlijke adviezen. In 2024 lijken echter overall veel minder interventieadviezen te zijn uitgebracht.

Mogelijke verklaringen hiervoor zijn:

- Casuïstiek die in de uitvoeringsfase is terecht gekomen, waarbij nog slechts sprake is van

monitoring en geen nieuwe interventieadviezen meer worden afgegeven.

- Onduidelijkheid over de wijze waarop interventieadviezen geregistreerd moeten worden. Het afgelopen jaar is het RIEC overgestapt op een nieuw dashboard waarin de cijfers worden bijgehouden. Helaas heeft dit niet het beoogde resultaat opgeleverd.

In de tabel zijn geen cijfers opgenomen over de kennisproducten die gemaakt zijn op basis van inzichten die zijn opgedaan in casuïstiek. Dit kan echter wel gezien worden als resultaat van de integrale samenwerking en is daarom noemenswaardig. Deze kennisproducten zijn breder gedeeld in de vorm van infographics en presentaties. De volgende infographics zijn opgesteld:

- klikdraaiboek werkgeversvoordeel voor gemeenten
- ondermijnende criminaliteit op de warenmarkt
- inhuren/inzetten van beveiligingsbedrijven

Het totaalbedrag integraal afgepakte gelden wordt toegelicht in de volgende paragraaf.

Tabel 4.

Cijfers casuïstiek

	2022	2023	2024
1. Aantal door het RIEC opgeleverde ondermijningsbeelden	2	0	0
2. Totaal aantal binnen het RIEC behandelde casussen	53	57	59
a. Voortgekomen vanuit ondermijningsbeelden	5	4	4
b. Signaal vanuit gemeente	29	35	33
c. Signaal vanuit OM	4	2	2
d. Signaal vanuit politie	15	12	16
e. Signaal vanuit Belastingdienst	8	8	7
f. Signaal vanuit overige partner(s)	3	4	4
3. Aantal maal dat een thema speelde in RIEC-casus	112	109	99
a. Mensenhandel en -smokkel	12	11	11
b. Georganiseerde hennepteelt	13	11	9
c. Witwassen en financiële malversaties	35	31	31
d. Vastgoed	14	16	13
e. OMG's	2	1	1
f. Overige regionale thema's of handhavingsknelpunten	36	36	34
– (Ongebruikelijk bezit, Synthetische drugs, vrijplaatsen, milieucriminaliteit, cybercrime, PGB, prostitutiesector)			
4. Totaal aantal interventieadviezen n.a.v. RIEC-casussen	133	136	78
a. I Bestuurlijk	52	106	48
II Bibob	108	95	109
b. Strafrechtelijk	27	8	6
c. Fiscaal	20	11	11
d. Overige adviezen	34	11	13
5. Totaalbedrag integraal afgepakte gelden	€1.647.000	€1.123.600	€788.000

Bijlagen

I Cijfermatige verantwoording

2. Afgepakt vermogen

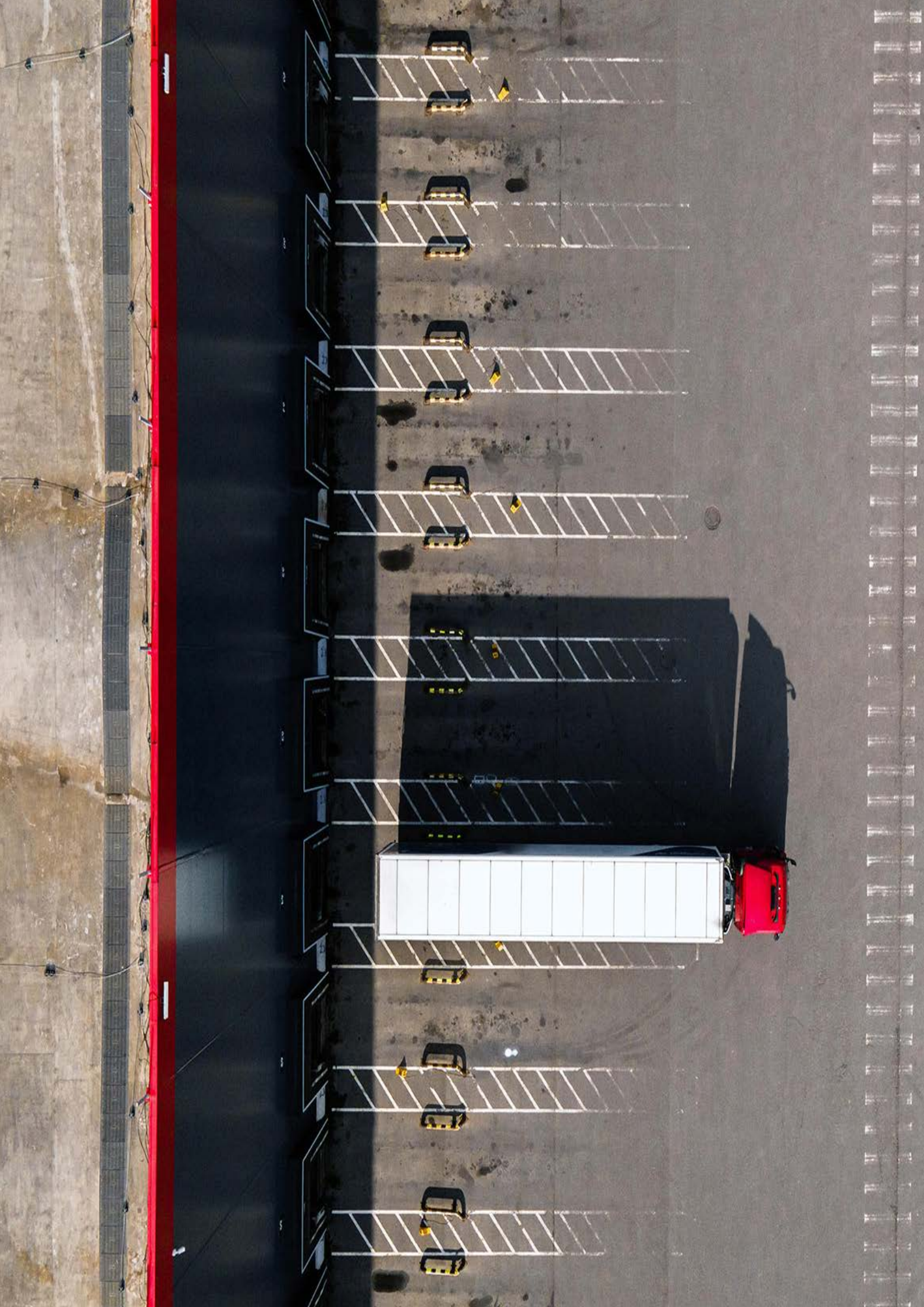
Binnen de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit in Noord-Nederland wordt nadrukkelijk ingezet op het afpakken van crimineel vermogen. In figuur 2 is het totale bedrag opgenomen aan opgelegd en afgepakt vermogen onderverdeeld per type interventie. Dit bedrag bestaat zowel uit opgelegde aanslagen, gelegd beslag als daadwerkelijk geïncasseerd vermogen.

Belastingdienst directie MKB verantwoordt de resultaten van haar bijdrage aan de integrale samenwerking met overheidspartners in het kader van de LIEC/RIEC samenwerking sedert 1 januari 2015 op twee aspecten. Primair communiceert Belastingdienst directie MKB de geïnde en/of verrekenende bedragen. Dit betreffen bedragen die naar aanleiding van de opgelegde aanslagen zijn ontvangen via betalingen en/of verrekeningen. Door uit te gaan van de daadwerkelijk geïnde en/of verrekenende bedragen wordt een zo zuiver mogelijk beeld gegeven van de resultaten van de fiscale interventies in het kader van de LIEC/RIEC samenwerking. De opgelegde aanslagen als gevolg van de doorgevoerde correcties zijn vatbaar voor bezwaar- en beroepsprocedures. Door uit te gaan van de daadwerkelijk geïnde en/of verrekenende bedragen worden ook verminderingen van aanslagen in de verantwoording betrokken en worden geen virtuele opbrengsten meegerekend.

Secundair communiceert Belastingdienst directie MKB de aanslagen waarvoor beslag is gelegd maar die nog niet zijn ontvangen als betalingen en/of verrekeningen. Het beslag dient tot extra zekerheid en kan gezien worden als potentieel inbare bedragen. Zodra het beslag wordt uitgewonnen zijn de betaalde en/of verrekenende bedragen terug te vinden onder de geïnde bedragen. Belastingdienst directie MKB kantoor Groningen heeft in het kader van de samenwerking binnen het RIEC Noord-Nederland in 2024 € 311.000,- geïnd en/of verrekend en voor € 477.000,- (geheel of gedeeltelijk) beslag gelegd.

Tabel 5.
Totaal integraal afgepakte gelden

Convenantpartner	Resultaten 2024
Bestuur	niet geregistreerd
Belastingdienst	€ 788.000
Politie	€ 0
Openbaar Ministerie	€ 0

Noord-Nederland

Postadres:

Postbus 21000

8900 JA Leeuwarden

T: 0800 - 7032

E: info@riecnoord.nl

© 2025, Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Noord-Nederland (uitgegeven in eigen beheer). Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.